

بسمه تعالی

فراخوان حمایت از طرح‌های تحقیقاتی و پایان‌نامه‌های دانشجویی

سال ۱۴۰۲

مرکز تحقیقات کنترل دخانیات
جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات

جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات ایران

فهرست

مقدمه و اهداف.....	۲
اهداف اصلی تعیین شده برای این فراخوان.....	۲
اولویت‌های تحقیقاتی مشمول این فراخوان به تفکیک رشته‌های تحصیلی.....	۳
ضوابط و مقررات پایان‌نامه‌های دانشجویی مشمول این فراخوان.....	۵
محققین واجد شرایط دریافت پژوهانه.....	۵
نحوه پرداخت پژوهانه.....	۵
ضوابط و مقررات انتشار نتایج تحقیق.....	۶
نحوه ارسال طرح‌ها و اعلام نتایج.....	۶
مدارک مورد نیاز.....	۶

مقدمه و اهداف

مرکز تحقیقات کنترل دخانیات به عنوان اولین مرکز مردم نهاد تحقیقاتی حوزه دخانیات در کشور، درصدد است تا با رویکردی میان‌رشته‌ای، از پایان‌نامه‌های دانشجویی در حوزه دخانیات (سیگار، قلیان، سیگار الکترونیک، تنباکوی جویدنی و...) در قالب پژوهانه حمایت به عمل آورد. پژوهانه مذکور اعتبار تحقیقاتی است که به کلیه پروژه‌ها و پایان‌نامه‌های تحقیقاتی مرتبط با اولویت‌های مشخص شده در سطوح کارشناسی ارشد و دکتری به دانشجویان تعلق می‌گیرد. در این فراخوان ضمن حمایت از پروژه‌های تحقیقاتی/ دانشجویی تلاش می‌شود همگام با تولید دانش و توانمندسازی دانشجویان، به واسطه گسترش و توسعه اقدامات و فعالیت‌های مرتبط با دخانیات در کشور، موجبات ارتقاء و بهبود کیفیت تحقیقات این حوزه و دستیابی به نتایج علمی و کاربردی در این زمینه فراهم شود. لذا اولویت این فراخوان پژوهش‌هایی است که نتایج آن‌ها می‌تواند به‌گونه‌ای کارایی روش‌ها و سیستم‌های کنترل دخانیات در کشور را بهبود بخشیده، در نتیجه مدیریت نظام کنترل دخانیات در سطوح مختلف را بهینه نماید. محققان و دانشجویان علاقه‌مند به این حوزه مطالعاتی لازم است قبل از ارسال طرح خود دستورالعمل این فراخوان را در وبسایت رسمی مرکز به آدرس <http://tcrc.iata.org.ir> با دقت مطالعه کرده و با تکمیل مستندات و مدارک لازم، نسبت به ارسال طرح خود از طریق پست الکترونیک مرکز تحقیقات کنترل دخانیات به آدرس tcrc@iata.org.ir اقدام نمایند.

اهداف اصلی تعیین شده برای این فراخوان

۱. ارتقای دانش و آگاهی علمی و اجتماعی جامعه در مورد مسائل مربوط به مصرف دخانیات
۲. گسترش خدمات فرهنگی - اجتماعی، پژوهشی، آموزشی، تشخیصی، پیشگیری، درمانی جهت کنترل و کاهش مصرف دخانیات در کشور
۳. جلب توجه مسئولین دولتی و سازمان‌های غیردولتی و جوامع مختلف ملی و بین‌المللی به مسائل و مشکلات اجتماعی، اقتصادی، پیشگیری، درمانی، آموزشی، تحقیقاتی، فرهنگی، خدماتی و سایر موارد مربوط به مصرف دخانیات در ایران و جهان
۴. بهره‌مندی از نتایج تحقیقات در راستای کمک به کاهش و پیشگیری از استعمال دخانیات به ویژه نسل جوان و نوجوان

اولویت‌های تحقیقاتی مشمول این فراخوان به تفکیک رشته‌های تحصیلی

علوم اجتماعی:

- تغییر الگوی مصرف دخانیات و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن در ایران
- نوع و نحوه مواجهه رشته و گرایش‌های علوم اجتماعی با مسئله دخانیات (نحوه، میزان، نوع مصرف، درمان، پیشگیری و کنترل)
- تبیین سیاست‌های دولت در برنامه‌های کلان در حوزه پیشگیری، مصرف و کنترل دخانیات
- آسیب‌شناسی مطالعات صورت گرفته در خصوص دخانیات
- ارزیابی، برآورد و آینده‌پژوهی پیامدهای اجتماعی حوزه دخانیات
- آسیب‌شناسی مصرف دخانیات در بین گروه‌های سنی، جنسی و قومیت‌ها و یا گروه‌های در معرض آسیب (زنان، کودکان و...)
- میزان شیوع، علل و راه‌های پیشگیری از مصرف قلیان در میان زنان شهرهای مختلف کشور
- چیستی و ساحت ماهوی مطالعات در حوزه دخانیات
- روش‌های اشاعه و ترویج زندگی بدون دود و دخانیات در میان روستاییان و شهرهای جدید (روستا و شهر بدون دود)
- توصیف و تبیین وضع موجود و مطلوب مصرف دخانیات در سبک زندگی
- بررسی سیاست‌های دولتی در عرصه مقابله با دخانیات
- بررسی زوایای حقوق شهروندی زنان و کودکان در برابر دود تحمیلی سیگار و قلیان
- نقش و جایگاه کانون‌های تفکر و مؤسسات مردم نهاد در جهت‌دهی سیاست‌های کشور در حوزه دخانیات
- ارزیابی انتقادی و ارائه پیشنهاد‌های اصلاحی در حوزه دخانیات شامل سیاست‌گذاری‌ها، آموزش و...
مطالعات اجتماعی با تأکید بر بحث‌های توانمندسازی
- خانواده، اجتماعی شدن و دخانیات
- هویت، جوانان و دخانیات
- نقش زنان در کنترل و پیشگیری از مصرف مواد دخانی در خانواده و جامعه

علوم تربیتی و آموزش

- بازنگری برنامه‌های درسی به منظور پیشگیری از مصرف دخانیات در بین دانش‌آموزان
- ارتقای نقش والدین در آموزش سبک زندگی سالم به کودکان با تکیه بر دخانیات
- پرورش تفکر انتقادی مهارت‌های زندگی و شهروندی در مواجهه با مسئله دخانیات
- آسیب‌شناسی روش‌های آموزشی ضد دخانیات و ارتقای اثربخشی آموزش‌ها
- تهیه مواد آموزشی برای دانش‌آموزان در حوزه پیشگیری از مصرف دخانیات
- تدوین منابع آموزشی چندرسانه‌ای در حوزه دخانیات

روانشناسی

- بررسی ابعاد روان‌شناختی گرایش به مصرف دخانیات در گروه‌های سنی و جنسی مختلف
- بررسی مسائل شخصیتی، خانوادگی، اجتماعی و دیگر عوامل مؤثر میان دو گروه مصرف‌کنندگان سیگار و قلیان
- شناسایی و استانداردسازی ابزارهای معتبر برای سنجش ریسک فاکتورهای روان‌شناختی مصرف دخانیات
- بررسی راه‌های توانمندسازی گروه‌های در معرض خطر مصرف دخانیات
- بررسی اثربخشی روش‌های درمانی روان‌شناختی در مصرف دخانیات
- طراحی پروتکل‌های آموزشی و درمانی در پیشگیری و درمان مصرف دخانیات در گروه‌های سنی و جنسی مختلف
- طراحی مدل جامع زیستی- روانی- اجتماعی مصرف دخانیات در گروه‌های نوجوان و جوان

پزشکی

- تهیه مستندات مربوط به عوارض مصرف قلیان
- بررسی عوارض ناشی از مصرف تنباکوی جویدنی و سیگار الکترونیک بر سلامت جسم و روان
- بررسی شیمیایی و میکروبی اجزاء تشکیل دهنده مواد دخانی موجود در بازار
- بررسی نوع و میزان عوارض مصرف دخانیات بر افراد در معرض دود دست دوم
- ارائه روش‌های نوین در ترک سیگار

تغذیه و سلامت

- تأثیر مداخلات ارتقای سلامت و سبک زندگی بر استعمال دخانیات
- جانسین‌های تغذیه‌ای برای دخانیات
- تأثیر مواد مغذی بر عوارض ناشی از استعمال دخانیات
- تعیین و مقایسه سبک زندگی افراد مصرف‌کننده و غیرمصرف‌کننده دخانیات

ادبیات

- نحوه و میزان تأثیرگذاری ادبیات در پیشگیری و کاهش مصرف دخانیات
- بررسی نشانه شناختی کتاب‌های کودکان، فیلم‌ها، نمایش‌ها و ترانه‌های عامیانه در حوزه دخانیات
- بازنمایی نقش دخانیات در ادبیات کودکان و نوجوانان، ادبیات عامه و ادبیات معاصر

اقتصاد

- ارزیابی نظام مالیاتی کشور در حوزه دخانیات، آسیب‌شناسی و...
- راهکارهای اقتصادی کاهش مصرف دخانیات
- بررسی مسئله دخانیات از منظر اقتصاد سلامت
- نقش و نسبت هزینه‌های دخانیات در سبد خانوار و مقایسه با آمارهای جهانی

محیط‌زیست

- بررسی نوع و میزان انتشار آلاینده‌های مختلف از ضایعات حاصل از استعمال قلیان
- بررسی نوع و میزان انتشار آلاینده‌های مختلف از ته سیگارهای استعمال شده
- بررسی تأثیر آلاینده‌های ناشی از ضایعات قلیان و سیگار بر ابعاد مختلف محیط‌زیست (منابع آبی، خاکی، هوا)

حقوق

- آسیب‌شناسی اجرای قوانین حقوقی دخانیات در ایران
- آینده‌پژوهی قوانین حقوقی دخانیات در کشور و منطقه

علوم دینی

- انگیزه و چرایی اقبال جوانان و نوجوانان به دخانیات
- ارائه راهکارها و روش‌های مناسب مبتنی بر آموزه‌های دینی برای جلوگیری از اقبال به مصرف دخانیات
- برنامه‌های جایگزین دخانیات برای جوانان و نوجوانان
- طرح‌هایی برای ایجاد انگیزه‌های مذهبی جهت ترک دخانیات
- نقش هنجارهای دینی در کنترل و کاهش مصرف دخانیات

هنر

- نقش هنر در تحقق الگوهای سبک زندگی سالم و مطلوب با تأکید بر دخانیات
- آسیب‌شناسی جایگاه هنر در آموزش و ترویج مفاهیم سلامت در کشور و ارائه راهکارها با تأکید بر دخانیات
- تأثیر هنرهای شهری و گرافیکی محیطی بر ارتقای آگاهی در کاهش مصرف دخانیات
- بررسی نقش و کارکردهای فرهنگی و اجتماعی سینما در ترویج زندگی بدون دخانیات (تولید، نمایش، آموزش، بازنمایی)
- تأثیر تلویزیون و انواع رسانه‌ها بر تحقق و ترویج زندگی بدون دخانیات

ارتباطات

- نقش شبکه‌های اجتماعی در پیشگیری و کاهش مصرف دخانیات
- ارزیابی رسانه‌های عمومی حوزه سلامت و دیدگاه آن نسبت به دخانیات
- بازنمایی مصرف دخانیات در رسانه‌ها و راهکارهای بهبود آن در جهت پیشگیری و کاهش دخانیات
- ارزیابی رسانه‌های عمومی حوزه سلامت در خصوص دخانیات
- بررسی میزان اثربخشی مطبوعات در زندگی بدون دخانیات

ضوابط و مقررات پایان‌نامه‌های دانشجویی مشمول این فراخوان

- پروژه‌ها و پایان‌نامه‌های تحقیقاتی سطوح دکتری، کارشناسی ارشد باید موضوع مرتبط و منطبق با نیازهای پژوهشی مرکز تحقیقات کنترل دخانیات باشند.
- انجام قرارداد با این مرکز منافاتی با مقررات داخلی مرکز آموزشی مربوطه نداشته باشد.
- مطابق با کلیه اصول و مبانی اخلاقی، حرفه‌ای، مذهبی و قانونی مورد تأیید و مصوب وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری باشد.
- پایان‌نامه نباید از حمایت سازمان و نهاد دولتی یا غیردولتی دیگری برخوردار باشد و مالکیت معنوی پایان‌نامه به صورت مشترک متعلق به دانشگاه و مرکز تحقیقات کنترل دخانیات خواهد بود.
- پژوهانه بر اساس خلاصه طرح و خدمات تخصصی ذکر شده در آن صرف انجام پژوهش شود.
- در صورتی که از منابع دیگر هزینه‌ای برای اجرای طرح دریافت شده است، لازم است مراتب به صورت شفاف ذکر شده و نحوه هزینه‌کرد پژوهانه مرکز تحقیقات کنترل دخانیات به صورت دقیق مشخص گردد.

محققین واجد شرایط دریافت پژوهانه

- محققین و دانشجویان با وابستگی مشخص به مراکز آموزشی شناخته‌شده شامل مؤسسات و مراکز تحقیقاتی، همچنین دانشگاه‌ها.

نحوه پرداخت پژوهانه

دانشجو پس از دفاع باید یک کپی از تمام صفحات پایان‌نامه را در اختیار دفتر مرکز تحقیقات کنترل دخانیات جهت بررسی نهایی قرار دهد.

پایان‌نامه‌ها بر اساس موضوع و برآورد هزینه‌های صورت گرفته توسط دانشگاه، مورد حمایت مالی قرار خواهند گرفت که در ۴ قسط و پس از ارائه گزارش‌های سه‌ماهه پرداخت می‌شوند.

- ✓ قسط اول: ۱۰ درصد کل مبلغ قرارداد پس از تصویب خلاصه طرح
- ✓ قسط دوم: ۳۰ درصد مبلغ کل قرارداد بعد از انجام فصل‌های اول تا سوم پایان‌نامه
- ✓ قسط سوم: ۳۰ درصد کل مبلغ قرارداد پس از اتمام رساله و ارائه گزارش نهایی
- ✓ قسط چهارم: ۳۰ درصد باقیمانده مبلغ قرارداد پس از دفاع موفق رساله توسط دانشجو است

لازم به ذکر است که قسط چهارم پس از دریافت نسخه نهایی پایان‌نامه (الکترونیکی و چاپ‌شده)، برگه اعلام نمره و ارائه فایل پاورپوینت، همچنین ارائه نامه پذیرش مقاله از نشریات معتبر داخلی و یا خارجی پرداخت می‌شود.

ضوابط و مقررات انتشار نتایج تحقیق

پس از اتمام طرح و ارائه گزارش نهایی، تهیه و چاپ حداقل یک مقاله علمی از نتایج طرح ضرورت داشته و پیش‌نیاز پرداخت قسط آخر، نامه پذیرش مقاله از یکی از مجلات علمی معتبر داخلی یا بین‌المللی نمایه شده در ISI، Pubmed و/یا Scopus است.

همراه با گزارش پایانی طرح، محقق یا دانشجو باید خلاصه طرح و نتایج آن را در ۱۰۰۰ کلمه و به زبان ساده و قابل فهم نوشته و به مرکز تحقیقات کنترل دخانیات ارسال کند. گزارش طرح به زبان عموم مردم به عنوان دستاورد مهم طرح همراه با شناسنامه طرح در وبسایت مرکز تحقیقات کنترل دخانیات منتشر خواهد شد تا مورد استفاده عموم مردم قرار گیرد.

در کلیه گزارش‌ها و مقالات طرح و به‌طور کلی هرگونه انتشار نتایج ناشی از آن باید نام مرکز تحقیقات کنترل دخانیات و شماره طرح که توسط این مرکز به دانشجو اعلام می‌شود در بخش تشکر و قدردانی درج شود.

نحوه ارسال طرح‌ها و اعلام نتایج

جهت رسیدگی به درخواست پژوهانه فرم درخواست و خلاصه طرح باید به صورت الکترونیک به آدرس ایمیل مرکز تحقیقات کنترل دخانیات به آدرس tcrc@iata.org.ir ارسال شوند.

پس از بررسی دقیق درخواست‌ها، خلاصه طرح‌های واجد شرایط دریافت پژوهانه اعلام خواهند شد.

پاسخگویی به ابهامات یا سؤالات مرتبط با این فراخوان، تنها از طریق آدرس الکترونیک tcrc@iata.org.ir انجام می‌پذیرد.

مدارک مورد نیاز

- فرم خلاصه طرح پروژه تحقیقاتی یا پایان‌نامه دانشجویی بر اساس فرمت پیشنهادی موجود در سایت مرکز تحقیقات کنترل دخانیات به نشانی <http://tcrc.iata.org.ir>
- مصوبه مرکز آموزشی (مؤسسات تحقیقاتی/مراکز تحقیقاتی/ دانشگاه/دانشکده/گروه) در خصوص تصویب پایان‌نامه ارسالی
- ارسال فرم کامل خلاصه طرح پس از تأیید توسط شورای پژوهشی مرکز تحقیقات کنترل دخانیات